Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

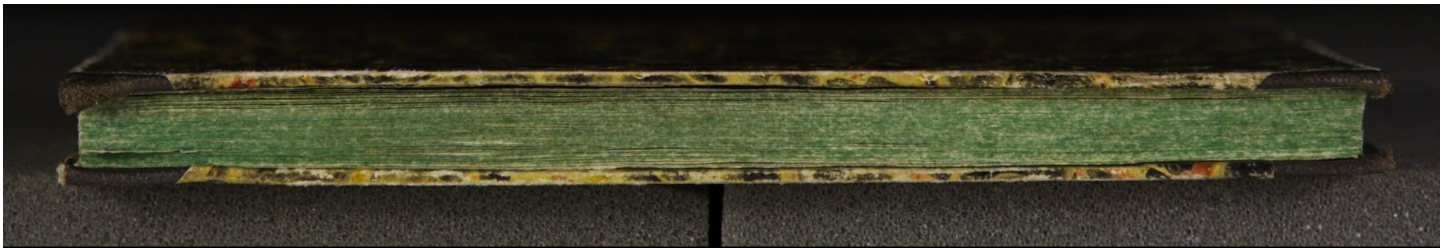
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ASSERTIONES DE PRÆDESTINATIONE

Dei æterna in diſputatio-
nem propoſitæ

A

Nicolao Hemmingio
in Decembrj
Anno
1563.

Hafniæ,
EXCVDEBAT
Laurentius Benedict.
1563.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

1

DE æterna dei prædeſtinatione & electione hominum ad vitam beatam & immortalem rectè erudiri eccleſiam ſummoperè neceſſariũ eſt. Nam vt nulla doctrina vberiorem conſolationem pijs conſcientijs adferre poteſt quàm doctrina prædeſtinationis rectè explicata : Ita nihil periculoſius eſt quàm a vera prædeſtinationis ratione aberrare.

2

Quare ne à modo prædeſtinationis & electionis quem nobis commendat ſcriptura aberremus, ſummo ſtudio cauendum eſt. Nam qui à vero modo deflectit in præcipitium fertur, vnde ſe recipere non poteſt.

Sunt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

3

Sunt quidam, qui cum audiunt noſtram ſalutem in Dei electione & propoſito ſitam eſſe & modum verum haud obſeruant, ſomnia ſtoica & tabulas Parcarum fingunt: quibus & ſeipſos miſerè implicant, & alios periculoſè ſeducunt.

4

Nam fieri aliud nequaquàm poteſt quàm, vt is qui fatales libros de ſaluandis & perdendis imaginatur, vel Hypochriſi vana turgeat, uel Deſperatione pernicioſa tabeſcat.

5

Quidam enim carnalis cuiuſdam ſecuritatis anſam arripientes, in quæuis ſcelera licentioſè ruunt: ſibi quidem ipſis in certam perniciem alijs verò in graue ſcandalum.

Nonnulli in contrarium malum feruntur: qui cùm contra verbum dei particularem gratiæ promiſsionem ſomniant, in deſperationis baratrum demerguntur: in quo eos æternum perire, niſi maturè dextera dei erecti reſipiſcant, neceſſe eſt.

7

Quapropter, cum audimus verbo Dei nobis prædeſtinationis myſterium commendari, ſimul in verbo dei prædeſtinationis modum cum ſua vera cauſa quæramus: quem ſi rectè tenuerimus, ſummam conſolationem prædeſtinationis doctrina nobis adferet: & erit non ſolum veluti calcar quoddam ad omnia pietatis exercitia: verum etiam vt ſacra quædam ancora in mortis articulo.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Modus autem prædeſtinationis veriſsimus eſt, quem Paulus nobis commonſtrat cùm ad Epheſios ita ſcribit. Elegit nos in CHRISTO ante conſtitutionem mundi vt ſimus nos ſancti & inculpati coram ipſo in dilectione. Item, prædeſtinauit nos in adoptionem per CHRISTVM IESVM. Item, Gratos nos fecit in DILECTO: in QVO habemus redemtionem per ſanguinem eius. Item, propoſuit intelligere omnia in CHRISTO. Item, In QVO in ſortem aſciti ſumus, prædeſtinati ſecundum propoſitum eius, qui omnia operatur ſecundum conſilium voluntatis ſuæ, vt nos ſimus in laudem gloriæ eius qui ante Sperauimus in CHRISTO. Item, In QVO & credentes

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

obſignati eſtis ſpiritu promiſsionis ſancto qui eſt Arrabo hæreditatis noſtræ.

9

Hìc Paulus clariſsimé modum prædeſtinationis definit, dum pronunciat Deum prædeſtinaſse nos ſaluti per CHRISTVM & in CHRISTO. Per CHRISTVM quidem vt mediatorem & λυτρωτήρ. In CHRISTO verò vt in capite & cum capite: cuius membra efficimur per fidem, quam Euangelium promiſcuè omnibus prædicat.

10

Prædeſtinauit igitur nos Deus non exarando fatales libros cum Zenonis familia, ſed ſtatuendo iuxta conſilium voluntàtis ſuæ modum ſalutis conſequendæ per CHRISTVM & in CHRISTO.

In

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

11

In hoc modo conditio fidei includitur. Nam cum fide inſerimur Chriſto, eius membra efficimur, atq; ideò electi quia membra CHRISTI ſumus.

12

Quàm autem hæc conditio ſit neceſſaria ex ordinatione diuina, plurima ſanè declarant teſtimonia. Paulus Rom: 9. vbi de prædeſtinatione diſputat hanc conditionem inculcat inquiens. Quid igitur dicemus? Gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam apprehenderunt iuſtitiam, iuſtitiam, inquam, quæ eſt ex fide. Iſrael verò ſectans legem iuſtitiæ ad legem iuſtitiæ non peruenit. Quare? quia non ex fide, ſed ex operibus legis. Hanc con-

ditionem repetit Apoſtolus in deci=mo capite, & ſæpe aliàs eam vrget Col: 1. Si modó in fide permaneatis fundati. Heb: 3. participes facti ſumus Chriſti ſi modò inchoatam fiduciam vſq; ad finem firmam teneamus. 1. Timot: 2. Mulier ſaluabitur ſi permanſerit in fide.

13

Neceßitatem huius conditionis Apoſtolus ipſe de ſe loquens oſtendit cùm ait: Væ mihi ſi non euangelizem. Item, Caſtigo corpus meum & in ſeruitutem redigo, ne fortè cum alijs prædicauero ipſe reprobus efficiar. Si igitur Paulus electum Dei organum ex fide obedientiam erga deum non præſtitißet, fide excußa gratia excidißet, reprobus ſua culpa effectus. Ieremias idem verbis do=

mini

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

mini inculcat. Si, inquit, pœnitentiam egerit gens illa à malo quod locutus ſum aduerſus eam, agam & ego pœnitentiam ſuper malo quod cogitaui vt facerem ei. Si fecerit malum in oculis meis vt non audiant vocem meam, pœnitentiam agam ſuper bono quod locutus ſum vt facerem ei.

14

Hinc manifeſte apparet prædeſtinationem diuinam per CHRISTVM & in CHRISTO ratam eſſe, & requirere à nobis conditionem fidei qua Chriſto inſerimur, atq; ideo electi cenſemur.

15

Ex his quæ hactenus diximus hanc prædeſtinationis extruamus definitionem. Prædeſtinatio eſt ordinatio dei qua ipſe ante conſtitutionem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

mundi ſecundum beneplacitum & conſilium voluntatis ſuæ per CHRISTVM & in CHRISTO deſtinauit vitæ æternæ OMNES in Chriſtum redemtorem credituros, vt ſint ſancti & inculpati coram ipſo, vtq; laudem gloriæ gratiæ ipſius prædicent in omni æternitate. Huic opponitur reprobatio, qua reijciuntur & arcentur ab æterna vita, & mancipantur æternis pœnis quotquot in Chriſtum credere recuſant, & quicunq; in fide Chriſti ad finem vſq; vitæ non perſeuerant. Huius reprobationis cauſa eſt peccatum hominum, & iuſtitia Dei iuſtè punientis tranſgreſſores qui ad propiciatorium hominibus à Deo propoſitum non confugiunt.

Por-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

16

Porrò cum conditionem fidei requirimus, ſimul Phariſaicum taxamus errorem de dignitate perſonarum, de prærogatiua carnis, de meritis humanorum operum. Vnde & hoc ſequitur quòd nec ex ratione nec ex lege de hoc myſterio iudicandum ſit. Nam, vt ratio dignitatem & prærogatiuam carnis: Ita lex merita operum Hypocritis electionis cauſam falſò ſtatuere videtur.

17

Non eſt itaq; cauſa prædeſtinationis in nobis, vt falſò opinantur monachi, ſed in Deo: quam cauſam Paulus εὐδοκίαν voluntatis Dei vocat: Auguſtinus miſericordiſſimam Dei voluntatem. De hac voluntate Dei erga homines vbi certò conſtiterit,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

rit, prædeſtinationis noſtri fundamētum habemus immotum. Nam Deus omnia, vt Paulus teſtatur, ſecundum conſilium huius ſuæ voluntatis operatur.

18

Hæc dei voluntas miſericordiſſima nō eſt nobis incognita aut tecta, ſed tradita eſt & reuelata nobis voce Euangelij. Et in quatuor potiſſimum cernitur: IN MISSIONE FILII, IN PROMISSIONE, IN MANDATO ET IN OBSIGNATIONE GRATIÆ.

19

MISSIO FILII locupletiſſimum teſtimoniū paternæ voluntatis Dei erga nos eſt: iuxta hanc vocem filij. Sic Deus dilexit mundum vt filium ſuum vnigenitum daret, vt omnis

qui

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

qui credit in eum non periat, ſed habeat vitam æternam Rom: 5. Commendat Deus charitatem ſuam erga nos, quòd cùm adhuc eſſemus peccatores Chriſtus pro nobis mortuus eſt. Huius itaq; λύτρον ſufficiens ſatisfactio eſt & expiatio peccatorum totius mundi. Per hunc enim pater fatetur ſe placatum eſſe, & iubet ſeriò vt ipſum audiamus.

20

Neq; eſt quòd quiſquàm exiſtimet miſſum eſſe filium in mundum vt quoſdam ſelectos tantùm de genere humano redimeret, ſed potius vt totius mundi peccata tolleret, iuxta illud: Ecce agnus Dei qui tollit peccata mundi. Nam vt communem noſtram naturam aſſumſit, & cum natura noſtram cauſam in ſe recepit: ita

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ita palàm ipſe de ſe ait: *Filius hominis venit ſaluare quod perierat.* Iam autem non pauci aliquot perierant de genere humano, ſed totum genus humanum. Quemadmodum igitur in Adamo omnes lapſi ſumus: ita cum Adamo datur omnibus promiſſio ſeminis contrituri caput ſerpẽtis. Hinc Ioannes. *Chriſtus apparuit vt deſtruat opera Diaboli.* Quapropter fidelis ſermo, vt Paulis ait, & omni approbatione dignus eſt, quòd Chriſtus Ieſus venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere.

21

Quòd autem euentus (proh dolor) non reſpondeat voluntati patris mittentis filium & deſiderio filij deriuantis in ſe pœnam peccati, id fit propria hominum malitia qui à

patre

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

patre clementiſsimo ad nuptias filij inuitati venire recuſant: quemadmodum Christus ipſe conqueritur cum ait: Multi ſunt vocati, pauci verò electi. Hoc eſt, pauci credunt & fructus pœnitentiæ edunt, atq; ideò expelluntur de domo nuptiarum vt qui veſtem nuptialem non habeant.

22

PROMISSIO GRATIÆ, quæ verè vniuerſalis eſt, ſimiliter voluntatem miſericordiſsimam patris cœleſtis nobis commendat. Huc pertinent plurima dicta: inter quæ ſunt hæc. Hæc eſt voluntas patris mei, qui miſit me, vt OMNIS qui vidit Filium & credit in eum habeat vitam æternam. Matth: 18. Sic non eſt voluntas ante patrem

meum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

meum qui in cœlis eſt vt pereat vnus de puſillis iſtis. 1. Timot: 2. Deus vult OMNES homines ſaluos fieri & ad agnitionem veritatis venire. 2. Pet: 3. Deus longanimis eſt erga vos, non volens vllos perire ſed OMNES ad pœnitentiam recipere. Huc & illud propheticum pertinet. Nolo mortem peccatoris ſed vt conuertatur & viuat. Hinc diuus Bernhardus: Prodit in lucem ad miſeri conſolationem magnum conſilium, quod ab æterno latuerat in ſinu æternitatis, quòd nolit videlicet Deus mortem peccatoris ſed magis vt conuertatur & viuat.

23

Hæc promiſsio gratiæ, vt eſt vniuerſalis, ita etiam eſt gratuita, ſola fide accipienda. Vtrumq; per-

ſpi-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ſpicuè docet Paulus ad Rom: 9. 10. 11 ubi excludit apertè omnem prærogatiuam carnis & operum merita, & concludit omnem qui credit non pudefieri. Non eſt enim (ait) diſtinctio Iudæi & Græci. Idem enim dominus omnium diues in OMNES qui inuocant ipſum.

24

Huc faciunt pulcherrimi illi Typi quos idem Apoſtolus proponit, cum filios Abrahæ Iſmahelem & Iſaac, & filios Iſaac Iacobum & Eſau in medium adducit: qui typi in hunc modum accommodandi ſunt. In commodis certis ad hanc vitam ſpectantibus, non omnes qui nati ſunt ex ſemine Abrahæ & Iſaac habentur illorum filij. Multò minus in rebus ſpiritualibus cenſebuntur

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

filij qui ab iſtis ſanctis patribus ortum ducunt. Quocirca quemadmodum in commodis ad hanc vitam ſpectantibus, tantùm illi reputantur filij de quibus ſancti patriarchæ habebant promiſsiones: vt Abraham de Iſaaco, & non de Iſmaele, Iſaac de Iacobo & non de Eſau: ita in rebus ſpiritualibus ſolum illi ſunt Abrahæ filij cenſendi qui promiſsioni gratuitæ credunt, & non illi qui prærogatiua carnis tument.

23

Neq; aliud vult concluſio Apoſtoli: Non eſt igitur volentis neq; currentis, ſed miſerentis Dei. Nam huius concluſionis hic ſenſus abſq; dubio eſt veriſsimus. Non eſt volentis neq; currentis, videlicet ſecundum carnem, quia voluntas car-

nis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

nis & curſus carnis nituntur præ-
rogatiua carnis & meritis ope-
rum. Atq; ideò aduerſantur mi-
ſericordiæ Dei & merito Chriſti.
Sed eſt volentis & currentis ſe-
cundum promiſsionem: hoc eſt, cre-
dentis. Siquidem omnia poſsibilia
ſunt credenti. Nam hæc voluntas
& hic curſus commendant miſeri-
cordiam Dei, adeoq; ſola miſericor-
dia in Chriſto promiſsa nituntur.
Quid hinc iam efficitur? Illud quod
propoſitum erat ab Apoſtolo non
filios carnis ſed filios promiſsionis
eſse hæredes.

26

Sunt autem filij promiſsionis
omnes qui credunt promiſsioni vt
Abraham credidit. Nam Apo-
ſtolus Rom: 4. definit filios pro-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

miſsionis eſse eos qui inſiſtunt veſtigijs fidei Abraham. Et ad Gal: 3. Scitote (inquit) quòd qui credunt hi ſunt filij Abrahæ. Si filij ſunt, & hæredes ſecundum promiſsionem.

27

Qui hanc vniuerſalem gratiam negant (quantum quidem ad voluntatem Dei paternam attinet) præterquàm quòd Paulo adeoq; conſenſui totius ſcripturæ ſe opponunt, grauiſsime impingunt. Primùm enim tribuunt Deo προσωποληψίαν. *Deinde fingunt in Deo contradictorias voluntates.*

28

Sed quòd apud Deum non ſit προσωποληψία *multa dicta teſtantur. Deus enim ſemper bonam cau-*

ſam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ſam comprobat, & ſemper malam condemnat iuxta hanc Regulam. Fideles cuſtodit Dominus & retribuet abundanter facienti ſuperbiam. Nihil proinde certius eſt, quàm quòd Deus omnes pœnitentes recipiat in gratiam, & contrà impœnitentes omnes reijciat abſq; omni perſonarum reſpectu.

29

Quòd autem Deus Lazarum mendicare voluit & Ioſephum principem Ægypti fecit, hoc non conſtituit in Deo προσωποληψίαν. Nam perſonarum acceptio in iudicijs locum habet vbi æqualibus inæqualia, aut inæqualibus æqualia tribuuntur. Nunc autem cùm Deus ſibi hanc iudiciariam regulam ſtatuit quòd velit in Chriſto OMNES credentes

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ſaluare & quòd velit omnes contemnentes filium, & perſeuerantes in delictis pœnis punire æternis, nequaquàm perſonarum acceptor eſt.

30

Præterea quòd non ſint in Deo contradictoriæ voluntates ex eo manifeſtum eſt, quòd, vt ipſe veraciſſimus imo ipſa veritas eſt: ita duplex cor damnet. Cùm igitur ſcriptum eſt: Deus vult, OMNES homines ſaluos fieri: Item, Deus non vult vllos perire, ſed OMNES ad pœnitentiam recipere: nequaquàm ſunt harum propoſitionum contradictoriæ admittendæ, quæ ſunt, Deus non omnes vult ſaluos fieri, Deus vult aliquos perire,

rire,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

rire, & non omnes ad pœnitentiam recipere.

31

Quomodo ergo (inquies) damnantur multi cùm omnes ſaluos fieri Deus velit? Si conſilium creationis & miſsi filij in mundum reſpicimus, verè voluntas Dei eſt vt nullus periat. Verùm ſi euentum conſideramus, voluntas Dei eſt, vt contumaces & impœnitentes periant. Pater terrenus vult omnes ſuos filios hæreditate gaudere. Hæc eſt enim paterna ſtorga in bono patre. Verùm ſi aliquis filiorum perrexerit eſſe contumax, vt nec verbis nec flagellis emendari velit, hunc pater hæreditate priuat, & inter filios amplius non numerat.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Huius rei typus in Deutero-nomio proponitur. Si genuerit (ait Dominus) homo filium rebellem & proteruum qui non audierit patris aut matris imperium, & coercitus obedire contemſerit, apprehendent eum pater eius & mater eius, & ducent eum ad ſeniores ciuitatis, & ad portam iudicij, dicentq́ ad eos: Filius noſter iſte proteruus & rebellis eſt, monita noſtra audire contemnit, Lurco & potator eſt, lapidibus eum obruet populus ciuitatis & morietur. Nonne hic pater vult filium obrui lapidibus quem naturali ſtorga chariſſimum habuit? Ad eundem planè modum Deus ex ſua paterna bonitate vult omnes homines hæredes fieri vitæ æternæ: Ve-

rum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

rùm contumaces nihilominus & rebelles perpetuis pœnis vult obrui.

33

Diſcernendum eſt igitur accuratè inter voluntatem Dei paternam, quam theologi antecedentem vocant, & eam quæ ſequitur hominum contumaciam. Quare & conſequens dicitur.

34

MANDATVM (hoc enim eſt tertium in quo ſuprà propoſuimus voluntatem Dei erga homines conſpici) ſimiliter nobis voluntatem Dei verè paternam erga omnes commendat. Fieri enim non poteſt vt voluntas Dei cum mandato ipſius pugnet. Quapropter cum iubet vt totus mundus filium ſuum audiat, vult profectò vt omnes illum audi-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ant: vult vt ex auditu fidem con-
cipiant. Prædicatio enim Euange-
lij requirit fidem. Vult deniq; vt
credentes ſaluentur. Deindè filius,
qui eſt ſapientia patris, amandat
diſcipulos ſuos in omnem terram
cum hoc mandato: Ite in mundum
vniuerſum, & proclamate Euan-
gelium OMNI creaturæ. Qui
crediderit & baptizatus fuerit ſal-
uus erit. Qui verò non crediderit
condemnabitur. Hoc mandatum,
cùm ſit vniuerſale, clarè teſtatur
Deum velle omnium hominum ſa-
lutem, ſed cum conditione fidei, vt
indicat promiſſio mandato addita.
Matth: 11. clamat Dominus: Ve-
nite ad me OMNES qui labora-
tis & onerati eſtis, & ego reficiam
vos. Hîc vtrumq;, hoc eſt,
man-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

mandatum & promiſsio teſtantur voluntatem Dei paternam eſse vt OMNES veniant ad Chriſtum vocantem, & OMNES in eo conſequantur ſalutem.

35

Firmiſsimè itaq; & ſine hæſitatione ſtatuendum eſt mandatum Dei æternum & vniuerſale, eſse teſtimonium infallibile voluntatis ipſius erga homines. Cùm igitur mandat omnibus vt audiant filium & credant, vult reuerà vt omnes audiant, credant, iuſtificentur, ſanctificentur, ſaluentur.

36

Sed obijciet fortè aliquis: fides donum Dei eſt, & opus Spiritus Sancti. Ergo nemo credere poteſt niſi qui diuinitus fidem acceperit.

Item,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Item, nemo venit ad filium niſi quem pater traxerit. Hoc veriſsimum eſse fateor. Verùm cùm Paulus inquit. Fides ex auditu, auditus autem per verbum Dei, ſignificat ordinarium ad conſequendam fidem inſtrumentum eſse prædicationem Euangelij: in qua Deus iuxta ſuas promiſsiones vult eſse efficax, vult trahere verbo & ſpiritu ad filium. Sed multi trahenti patri repugnant, cui poterant obedire. Hoc clare comprobatur quærela Chriſti in hunc modum peruicaciam Iudæorum deflentis: Quoties volui te congregare vt gallina congregat pullos ſuos, & noluiſti. Similem contumaciam Stephanus ſuis iudæis obijcit. Duri, inquit, ceruice & incircumciſi corde & auribus, vos ſemper ſpiritui

ſancto

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

ſancto reſiſtitis. Et Dominus apud Eſaiam: Tota die expandi manus meas ad populum contumacem & contradicentem. Hoc ipſo teſtimonio & Paulus rebellionem Iudæorum oſtendit, quam rebellionem cauſam reiectionis eorum fuiſſe concludit.

37

Huc etiam facit exemplum quod Auguſtinus de Nabuchodonoſor & Pharaone proponit hiſce verbis: Quantùm ad naturam ambo homines erant: Quantùm ad dignitatem ambo reges: Quantùm ad cauſam, ambo populum Dei captiuum poſſidebant: Quantum ad pœnam, ambo flagellis clementer admoniti. Quid ergo fines eorum fecit diuerſos? niſi quod vnus manum Dei ſentiens

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

tiens in recordatione propriæ iniqui-
tatis ingemuit: alter libero contra
miſericordiſsimam Dei voluntatem
pugnauit arbitrio.

38

Verùm hìc imprimis cauendum
eſt ne quis peccandi petulantia &
longa conſuetudine, abuſus benig-
nitate Dei inuitantis ſe ad pœniten-
tiam, accerſat ſibijpſi iudicium vt
à Deo irato derelinquatur atq; à
Deo permittatur ruere in reprobam
mentem. Hoc cùm fit homo ad ver-
bum Dei obſurdeſcit, & ſibijpſi eam
peccandi neceſsitatem imponit pro-
pria voluntate, vt iam aliud quàm
peccare non poſsit. Perinde enim
illi accidit ac ſi quis ſeipſum de cacu-
mine montis præcipitem daret, vndè
poſtea caſum reuocare non valeret.

Ma-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

39

Maturè igitur vocanti Deo obtemperare oportet, & reſipiſcere ſolliciteq; ambulare (vt Propheta monet) coram Deo ſuo. Nam qui vocantem Deum per ſuos miniſtros audire recuſat in contumaciæ pœnam incurrit. Vndè fit vt magis magiſq; vinculis peccati conſtrictus donec tandem dedoleat, ſuſq; deq; ferat omnia ſalutis media. Hìc proinde locū habet vulgo notus verſiculus. Qui non es hodie cras minus aptus eris.

40

OBSIGNATIO GRATIÆ

(huic enim quartum locum tribui inter ea inditia quæ nobis ob oculos ponunt quàm ſit paterna voluntas Dei erga omnes homines) clariſsimè nobis paternam volūtatem Dei cōmendat.

Nam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Nam dum iubet baptizari OM-
NES GENTES vult veriſsi-
mè omnibus gentibus ſuam obſigna-
ri gratiam & miſericordiſsimam
voluntatem. Nunquam enim gen-
tes omnes inuitaret ad baptiſmum ni-
ſi omnibus gentibus ſalutem, quam
obſignat baptiſmo, impartiri vel-
let.

41

Quod autem in multis baptiſ-
mus eſt tantùm literalis, hoc non fit
Dei conſilio & voluntate, qui verè
ſuam gratiam baptiſmo offert & ob-
ſignat: ſed hominum culpa, qui à
pacto cum Deo in baptiſmo inito tur-
piter diſcedunt.

42

Nam vt Deus promittit & pro-
miſsum obſignat baptiſmo: ita par
eſt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

eſt vt homo ab altera parte fide reſpondeat. Siquidem in omni pacto vtraq; pars pacti conditiones & leges ſeruabit. Atq; eam ob cauſam Petrus baptiſmum definit ſtipulationem bonæ conſcientiæ cum Deo. Deus enim baptiſmum offerens promittit gratiam, conſcientia verò fide reſpondens in pacto acquieſcit freta reſurrectione Ieſu Chriſti.

43

Cum itaq; ex his demonſtrationibus euidentiſsimè nobis conſtat de voluntate Dei paterna erga nos, quæ voluntas eſt cauſa & baſis prædeſtinationis & electionis noſtri, firmam teneamus fiduciam ſalutis, & ad voluntatem Dei paternam in MISSIONE FILII, IN PROMISSIONE, IN MAN-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

DATO, ET IN OBSIGNA-
TIONE GRATIÆ expreſ-
ſam, tanquam ad arcem munitiſſi-
mam nos recipiamus: nihil moran-
tes decreta ſtoica quantumuis mag-
nos patronos & ſapientes habeant.

44

Porrò fines prædeſtinationis
& electionis noſtri ad ſalutem duos
Paulus conſtituit Epheſijs ſcribens:
quorum proximus eſt vt ſimus ſan-
cti & irreprehenſibiles coram ipſo,
hoc eſt, vt ſtudeamus ſanctitati &
innocentiæ, habeamuſq; ſemper bo-
num propoſitum: Vltimus vt lau-
detur gloria ipſius à nobis in omni
æternitate.

45

Reſtat nunc vt nonnihil dica-
tur de vſu huius dulciſſimæ doctri-
næ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

næ prædeſtinationis & electionis æ-
ternæ, qui duplex ex Pauli epiſtolis
ad Rom: & Epheſ: colligi poteſt.
Ad Romanos ideo ſcribit Paulus de
prædeſtinatione vt ex cauſa, modo,
& conditione prædeſtinationis con-
cludat prærogatiuam carnis & hu-
mana merita nequaquàm eſſe cau-
ſam ſalutis. Euertit igitur Apoſto-
lus prærogatiuam carnis & omnia
humana merita tollit quo ſit locus
miſericordiæ Dei in Chriſto Ieſu, &
via pateat ſalutis omnibus qui in
Chriſtum credere non recuſauerint.
Ad Epheſios de hoc ipſo myſterio
agit vt oſtendat Euangelium Chri-
ſti non eſſe nouam doctrinam ab A-
poſtolis excogitatam, ſed ante mun-
dum conditum in pectore Dei fuiſſe
reconditam & ſuo tempore mundo pa
tefactam.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

46

Præter hunc duplicem vſum, quorum prior ad confirmationem gratuitæ iuſtitiæ & vniuerſalis gratiæ pertinet, poſterior ad commendationem antiquitatis Euangelij refertur: Erit & hic vſus (quem Paulus attingit ad Rom: 8.) vt ſtatuant pij nullam crucem, nullam calamitatem, nullam deniq; rem aliam poſſe impedire ſalutem credentium quæ decreto Dei æterno nititur.

47

Hinc conſolatio ingens oritur in agone mortis, & ſumma & inenarrabilis læticia naſcitur, adeò vt iam moriturus quaſi ouans dicat: in Domino confidit anima mea, non timebo, Chriſtus meus victor mortis eſt, in hoc ego triumphabo.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

48

Huc pertinet illud Dauiticum: Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum omnes qui ſperatis in Dominum. Cuſtodit enim Dominus omnes diligentes ſe.

49

Cæterum hic vſus confirmans nos in cruce & conſolans in Agone mortis tum demum locum habet vbi nos ipſos in Chriſto eſſe ſenſerimus, & Chriſtum in nobis.

50

Quare iuxta conſilium Pauli inſtituenda eſt probatio noſtri qui in hunc modum ſcribit Corinthijs. Vos ipſos tentate an ſitis in fide, vos ipſos probate an non cognoſcitis vos ipſos quòd Ieſus Chriſtus ſit in vobis.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

51

Hæc Pauli verba certiſsimum probandi modum nobis præſcribunt, qui eſt tentare & explorare an quis ſit in fide, an Chriſtus in ſe habitet: quæ ſane probatio aliunde proficiſci non poteſt quàm ex effectibus ſpiritus Chriſti. Nam qui ſpiritu Chriſti ducuntur hi ſunt eius. Qui autem ducuntur ſpiritu Chriſti cogitant, amant, proſequuntur quæ ſunt Chriſti, & nihil antiquius habent quàm totam ſuam vitam Deo approbare. Hinc eſt illa in ſanctis pugna ſpiritus aduerſus carnem.

52

Huc & illud Pauli pertinet. Milita honeſtam militiam retinens fidem & bonam conſcientiam. Nam hæc certiſsima ſunt inhabitantis

Chriſti

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Chriſti teſtimonia. Vbi enim fides eſt illic conſcientia purgata eſt à mortuis operibus. Quare & bona conſcientia & pium propoſitum fidei ſinceræ teſtimonia ſunt. Contrà autem vbi contaminata eſt conſcientia, & vbi eſt propoſitum peccandi, ibi nulla prorſus fides eſt, niſi forte hypocritica quædam de fide gloriatio, quam vaniſſimam eſſe opera ipſa declarant, & diuus Iacobus commonſtrat.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 45112 8° (LN 774)